

ת"פ 18904/02/17 - מדינת ישראל נגד יובל יעקב צולר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 18904-02-17 מדינת ישראל נ' צולר

לפני כבוד השופט שמאי בקר	מדינת ישראל
המאשימה:	
נגד	יובל יעקב צולר
הנאשמים:	ע"י ב"כ עו"ד מזל גבאי שמיר

פסק דין

1. הנאשם, יובל צולר (להלן: צולר) הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין) והחזקת סכין שלא למטרה כשרה, לפי סעיף 186 לאותו החוק, זוכה מביצוע עבירות איומים ותקיפה סתם, על פי סעיף 192 - 379 לחוק, בהתאמה.

הכרעת הדין והשתלשלות ההליכים

2. הכרעת הדין בעניינו של צולר חילקה את עובדות כתב האישום לשתי "אפיזודות"; בית המשפט הורה על זיכוי של צולר מעבירות של תקיפה סתם ואיומים במסגרת האפיזודה הראשונה, והרשיעו בעבירות של החזקת סכין שלא למטרה כשרה ואיומים, נשוא האפיזודה השנייה.

3. נקבע בהכרעת הדין, כי גם אם תתקבל גרסתו של צולר, במלואה, הרי שאין היא אלא הודאה באשמתו בביצוע העבירות בהן הורשע, ומכאן, בין היתר, הרשעתו.

על פי העובדות בהן הורשע צולר, ביום 9.6.2016, הגיע הוא, יחד עם חבריו, לגן האירועים "גן גפן" הנמצא בבעלותו של יואב אליהו (להלן: "אליהו" או "המתלונן") על מנת לעבוד במקום באירוע שתוכנן לאותו הערב, כמלצרים.

דא עקא, טרם תחילת האירוע, נתגלע סכסוך בין צולר לבין אליהו, על רקע של מה בכך, שהסלים להרמת ידיים הדדית, כשבסופו החליט צולר לעזוב את גן האירועים, יחד עם חבריו. זה היה הפרק הראשון בעימות בין בעל גן האירועים לבין צולר, כאשר האחרון זוכה, כאמור, מביצוע עבירות של תקיפה סתם של אותו אליהו ומהשמעת איומים כלפיו.

וכאן החל הפרק השני של אותו ערב: על פי גרסתו של צולר, כאשר חבריו והוא שמו פעמיהם אל רחבת החנייה, על מנת לעזוב את המקום (נוכח ההתגוששות האלימה בין השניים), הלך אחריהם אליהו, תוך גידופים וקללות. למותר לציין, כי לאחרון היה אינטרס מובהק לפיו צולר וחבריו, המלצרים המיועדים לאירוע שתוכנן לאותו ערב - לא יעזבו את המקום.

צולר וחברתו נופר הגיעו לרכבם, ועל פי צולר, נוצר מצב לפיו אימו ואחותו של אליהו נעמדו מאחורי הרכב ובכך מנעו מהם לעזוב את המקום (או לפחות, כך הוא חש). בשלב זה ניגש אליהו אל צולר, אשר ישב ברכבו עם נופר, הניח את שתי ידיו על חלון הרכב תוך הישענות עליו, שלח את ידו לכיוונה של נופר ואמר לה: "זה לא נגמר היום אתם לא תצאו מפה אתם לא יודעים מי אני, אני אזיין אותך".

בנסיבות אלה, שלף צולר סכין "קומנדו" שנמצא בארגז הכלים שהיה ברכב, יצא עימו מהרכב והתקדם לעברו של אליהו מספר צעדים תוך שהוא שואל אותו (רטורית) "**מה אתה רוצה? אנחנו רוצים ללכת הבית**".

4. נקבע בהכרעת הדין, כי עצם היציאה מן הרכב עם הסכין, תוך הצגת השאלה המתריסה - מהווה איום, אם לא בדיבור, בוודאי שבהתנהגות.

5. באשר להחזקת הסכין, נקבע כי צולר לא עמד במאזן ההסתברויות להוכיח כי החזיק בסכין למטרה כשרה, וממילא נקבע כי גם לו היה מצליח בכך, הרי שעצם האיום שביצע באמצעות הסכין סתם את הגולל על טענה זו, הפריכה, מניה וביה.

6. בית המשפט דחה את טענת ההגנה לפיה חל במקרה זה סייג לאחריות פלילית של "הגנה עצמית", וקבע שבפני צולר עמדו אפשרויות פעולה נוספות, פוגעניות פחות, חלף השימוש המאיים בסכין, שהיה עליו למצותן.

כך נקבע בהכרעת הדין: "**איום בנשק קר, לרבות בסכין, הוא אמצעי פוגעני, קיצוני ומסוכן, שעלול להוביל להשלכות קשות ואף לשפיכות דמים, וכמעט מובן מאליה, כי אין הוא מגלם שימוש סביר, נחוץ ומידתי, אלא במקרים קיצוניים. זה לא המקרה כאן; רחוק מכך.**"

...

פעולת ה"מנע" של צולר, שלא כוונה להדוף תקיפה שלא כדין, וממילא אין המדובר בתקיפה שנשקפה ממנה סכנה מוחשית של פגיעה בצולר או בנופר - היתה בלתי חוקית, בוודאי שאין בה כדי להפיח חיים בסייג ה"הגנה עצמית".

7. בדיון שהתקיים ביום 18.10.2018 קיבלו הצדדים לידיהם את הכרעת הדין, וצולר הופנה לשירות המבחן על מנת שיונח בפני בית המשפט תסקיר בעניינו, וזאת לבקשת ההגנה, חרף התנגדותה של התביעה.

תסקיר שירות המבחן

8. מן התסקיר שהונח בפני בית המשפט עלה כי שירות המבחן המליץ לסיים את ההליך המשפטי בעניינו של צולר **ללא** הרשעה, תוך הטלת צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 140 שעות.

מתסקיר שירות המבחן עלה כי צולר, כבן 25 (22 בעת האירוע), השלים שירות צבאי בתפקיד קרבי, ונבחר ל"חייל מצטיין" בגין שירותו במבצע "צוק איתן". צולר מתגורר, לאחרונה, עם אביו, ועובד כעצמאי בתחום האינסטלציה, לאחר שהשלים לימודים מתאימים.

תסקיר שירות המבחן סיפר כי צולר גדל ללא דמות אב, וכי הקשר בינו לבין אביו נוצר או חודש רק בשנים האחרונות. שירות המבחן עמד על כך שצולר סייע, ומסייע, להוריו, בכלל ומבחינה כלכלית, ונושא בשל כך בעומס רגשי רב.

9. תסקיר שירות המבחן העלה כי צולר לקח אחריות מלאה על ביצוע העבירות, והגם שלא הביע "אמפתיה מלאה" כלפי המתלונן, הוא בהחלט הפנים את חומרת המעשה שביצע; אף נקבע, כי צולר הורתע מן ההליך המשפטי המתנהל נגדו.

לשיטת שירות המבחן, מעבר לעובדה שיכול והרשעה פלילית תמנע מצולר להעניק שירותי אינסטלציה במוסדות ציבוריים, הרי שלאור העובדה כי מדובר באדם צעיר, שהצטיין בשירותו בצה"ל, נעדר עבר פלילי, ובמי שמגלה אחריות ויציבות בתפקודו היום יומי - הרשעתו עלולה לחבל במאמציו התעסוקתיים והאישיים, ולעמוד לו לרועץ בבניית חייו כאדם יצרני ותורם לחברה.

ראיות ההגנה לעונש

10. בדיון שהתקיים ביום 17.4.2019 דיברו מספר עדי אופי בשבחו של צולר, טרם טענו הצדדים לעונש.

11. אבי הנאשם, מר יאיר צולר, סיפר כי בנו גדל ללא אב, וכי הקשר בינם נוצר רק בשנים האחרונות. צולר האב הביע בפני בית המשפט את הערכתו הרבה לבנו, והעיד כי הוא נקלע לחובות כספיים ולמעשה "נזרק לרחוב", ובנו תמך בו וסייע לו כלכלית, חרף העובדה שלא היה ביניהם כל קשר במשך השנים, על כל המשתמע מכך.

12. מר ישי בוסני, מעסיקו של צולר בתחום השיפוצים, סיפר על עובד חרוץ ומסור, שתמיד ניאות לעזור ולהתנדב. בוסני סיפר לבית המשפט כי הוא מייעד את צולר להיות "קבלן משנה" אצלו.

אליבא דבוסני, הוא עצמו הוכר כ"קבלן רשום" בשנה האחרונה, לאחר תהליך שארך כשבע שנים, במסגרתו היה עליו להציג "תעודת יושר".

בוסני שיתף את בית המשפט בכך שהוא מעוניין כי צולר ימשיך לעבוד עימו, ואף ישתלב אצלו כ"קבלן משנה". בוסני הביע חשש פן הרשעה פלילית תפגע בצולר בהיבט זה, גם משום שבוסני מבצע "פרוייקטים של עבודות בטחוניות" בהן צולר יהא מנוע מלקחת חלק עקב הרשעתו.

13. עד אופי שלישי, מר נתנאל עייש, חברו של צולר משירותו הצבאי, העיד על צולר כי - **"הוא השריש בי המון ערכים טובים שקיבל מאמא שלו, אני אישית לא מכיר המון בחורים בני 26 שמפרנסים את אמא ומשכירים דירה, שלוקחים את אבא מהרחוב אליו הביתה, ודואג לו להכל. העדות אופי הזו בוא נגיד שהוא היה יכול למלא את כל האולם הזה באנשים שהיו אומרים עליו מילים טובות"**.

טיעונים לעונש

טיעוני התביעה

14. התובע ביקש מבית המשפט להותיר את הרשעתו של צולר על כנה, לשיטתו - בהתאם למבחנים שנקבעו במסגרת הלכת ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337 הידועה.

המאשימה טענה כי חומרת העבירות ונסיבות ביצוען אינן מאפשרות ביטול הרשעתו של צולר, והפנתה לפסיקה התומכת בטיעוניה.

אשר לרכיב הנזק הקונקרטי, טענה התביעה, כי על פי חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט-1969, הפסילה מרישום בפנקס הקבלנים של מי שהורשע בפלילים אינה אוטומטית, אלא כפופה לשיקול דעת הרשם. שנית, טען התובע, בפני צולר פתוחה הדרך להשתלב כקבלן שיפוצים ב"שוק הפרטי", אף מבלי להיות מעורב בחוזים ביטחוניים, המחייבים העדר עבר פלילי.

מתחם העונש ההולם במקרה זה נע, לשיטת המדינה, בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות, ועד שמונה חודשי מאסר בפועל; במקרה דנא, ביקש התובע לקבוע את עונשו של צולר ברף התחתון של המתחם.

טיעוני ההגנה

15. ההגנה ביקשה לאמץ את המלצת שירות המבחן, ולהורות על ביטול הרשעתו של צולר. הסניגורית טענה כי נסיבות המקרה בהחלט מאפשרות ביטול ההרשעה, ועמדה על כך שלמתלונן אליה היה "אשם תורם" באירוע. הסניגורית הדגישה כי למעשיו של צולר לא קדם תכנון מוקדם, והם בוצעו מתוך מצוקה ותחושת חוסר אונים. הסניגורית הדגישה כי צולר הודה במעשיו כבר בחקירתו במשטרה, והפנתה לתסקיר שירות המבחן ממנו עלה כי הוא לקח אחריות מלאה על מעשיו, והביע חרטה כנה.

16. הסניגורית טענה כי הרשעה פלילית עלולה לפגוע בעתידו של צולר, הן בדימויו העצמי, והן בהתפתחותו

המקצועית. הסניגורית הדגישה כי צולר ביצע את העבירות בהיותו "בגיר צעיר", כבן 22, בתקופה משברית בחייו. כמו כן, עמדה הסניגורית על תרומתו הרבה של צולר לחברה להוריו, כפי שעלתה במהלך שמיעת ראיות ההגנה לעונש, והגישה מסמכים על מנת לתמוך בטיעוניה:

§ נע/1: מכתב מאת ישי בוסני, מעסיקו של צולר, מיום 1.1.2019, לפיו הוא מרוצה מתפקודו של צולר בעבודה. בוסני הוסיף שהוא מספק שירותי קבלנות למוסדות ביטחוניים וציבוריים, והיה מעוניין לשלב את צולר בעבודות אלה, אולם בשל הרישום הפלילי אין לו אפשרות לעשות כן.

§ נע/2: תעודת "חייל מצטיין" שהוענקה לצולר, מאת סגן אלוף לירון בטיטו, ב"גדוד רותם" מיום 22.9.2014.

§ נע/3: אות מערכת "צוק איתן" שהוענקה לצולר מאת צה"ל.

§ נע/4: אישור לימודים מאת מזכירות מכללת "מישלב קורסים בע"מ" לפיו צולר למד במכללה בקורס "מנהל מערכות אינסטלציה" מיום 4.9.2016 ועד יום 8.1.2017.

§ נע/5: תעודת "הערכה לחייל המשתחרר" מיום 9.2.2015 ממנה עלה, בין היתר כי: **"החייל הינו מקצועי, אחראי, רציני, בעל אינטליגנציה גבוהה, חברותי, בעל יחסי אנוש טובים. החייל ביצע תפקידו בצורה מעולה, הגדיל ראש ותרם רבות לתפקוד המחלקה."**

17. אשר לנזק הקונקרטי: ההגנה טענה כי הרשעה עלולה לפגוע בסיכויי של צולר להירשם כ"קבלן רשום" והגישה מסמך על מנת לתמוך גם בכך (נע/6: טופס מספר 11: תצהיר משרד הבינוי והשיכון על פי חוק רישום קבלנים). כמו כן הכבירה הסניגורית פסיקה על מנת לתמוך בבקשתה לבטל את הרשעתו של צולר.

18. הנאשם צולר פנה אל בית המשפט, במילתו האחרונה, כך:

"אני כמו ששמעת - נפלה זכותי לדאוג להוריי יותר מאשר שידאגו לי, כמו שהעו"ד שלי אמרה אני עוד בוסר. אני יודע פחות או יותר מה אני רוצה אבל לא יודע מה צופן לי העתיד. עשיתי לימודי ניהול אנסטלציה במכללת משלב, הכוונה היא להיות קבלן אבל אשמח ללמוד לימודים אקדמאיים למקצוע. יש לי חברים שיש להם חברה של אבטחה שעובדים בגיניאה המשוונית, שאני מנוע מלעבוד איתם בעקבות זה, הייתי במיונים של משרד הבטחון שהפסיקו, וישי שהיה פה שעבדתי אצלו ואני רוצה להמשיך לעבוד איתו..

אני מצטער מאוד על המעשים ומבקש לאמץ את המלצת שירות המבחן. כל עתידי לפניי."

דיון והכרעה

19. מי שנמצא אשם בביצוע עבירה פלילית - יורשע. זה הכלל. חריג לכלל זה נקבע בהלכת **כתב** (לעיל), שם קבע בית המשפט העליון כי בחינת הימנעות מהרשעה פלילית תביא בחשבון את שאלת פגיעתה של ההרשעה בשיקומו או בעתידו של הנאשם, ואת השאלה האם סוג העבירה, מאפשר להימנע, בנסיבות אותו מקרה, מהרשעה, מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים. אומר כבר עתה, בפתח פרק זה: מי שמנופף סכין ומאיים באמצעותה על הזולת, ברי שכלל - יורשע. במקרה דנא, חברו להן יחדיו כמה וכמה נסיבות, לא אחת ולא שתיים, שרק בשל כוחן המצטבר - מצאתי לחרוג מן הכלל. אולם, טרם אדרש ואפרט את אותן הנסיבות המחריגות תיק זה מן הכלל, אבקש להניח, להלן, בסיס משפטי לפסק דין זה, ללמדך שהגם כי המדובר בהחלטה היוצאת מן הכלל, אין היא בבחינת תקדים פורץ-סכר, כלל ועיקר.

סוג העבירה ונסיבות ביצועה

20. על טיבה וחומרתה של עבירת החזקת הסכין שלא למטרה כשרה, אין צורך להכביר מילים, קל וחומר משנלווה איום להחזקת הסכין האסורה. בית המשפט העליון קבע פעמים רבות כי בעבירות כגון דא, יגבר האינטרס הציבורי על זה הפרטי (ראו בעניין זה למשל: רע"פ 4079/10 **ג'בשה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 23.8.2010), רע"פ 1490/12 **יוסף אבו-גוש נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 15.7.2012), רע"פ 1949/15, **תקדורי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 2.4.2015)).

21. עם זאת, האמור לעיל אינה פוגע או מכרסם בכלל הגדול לפיו הענישה היא לעולם אינדיבידואלית, כל מקרה - לגופו, ואף אם נהוגה "מדיניות ענישה" מחמירה בקשר לעבירות מסוימות, הרי שחובה היא על בית המשפט לגזור את עונשו של אדם על פי נסיבות המקרה ולפי מידותיו (ראו בעניין זה, רק למשל: רע"פ 4200/12 **אבו זניד נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 27.6.2012), רע"פ 2609/12 **חלבי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 19.8.2012), ע"פ 111/14 **פלוני נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 1.4.2014) (להלן: "עניין פלוני")).

22. והנה, בית המשפט העליון פסק, לא אחת, כי גם כאשר מדובר בנאשמים שביצעו עבירות חמורות, יתכנו מקרים בהם האינטרס הציבורי יעלה בקנה אחד עם אי-הרשעתם, וכאמור, כל מקרה ייבחן לגופו.

ראו בהקשר זה רע"פ 1721/12 **איראשי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 30.3.2014), שם מנה בית המשפט העליון דוגמאות רבות למקרים בהם נמנעו בתי המשפט מהרשעת הנאשמים, גם בעבירות שאינן קלות כגון תקיפה בנסיבות מחמירות, איומים ועוד (ראו שם, בפסקה 9 מאת כבוד השופט ג'ובראן).

על מנת להמחיש את הדברים, אדגים: ע"פ 4466/13 **פורטל נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 22.5.2014) (להלן: "עניין פורטל") בעבירה של סיוע לשוד; רע"פ 3446/10 **אלחלים נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.4.2011) בעבירה של החזקת סכין שלא למטרה כשרה; רע"פ 8215/16 **יצחק נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 29.3.2017) בעבירה של סיוע לאחר מעשה רצח; ע"פ 9090/00 **שניידרמן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 22.2.2001) בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע והחזקת נשק.

ביחס לעבירה של החזקת סכין שלא למטרה כשרה, ראו לא מעט מקרים הם הורו בתי המשפט לבטל או להימנע מהרשעה (לפי העניין) - כל מקרה על פי נסיבותיו: ע"פ (מחוזי י-ם) 13441-01-18 **מדינת ישראל נ' ארמוזה** (ניתן ביום 11.2.2019), עפ"ג (מחוזי ירושלים) 31449-06-13 **מדינת ישראל נ' מונה** (ניתן ביום 30.12.13); עפ"ג (מחוזי מרכז) 28996-03-11 **מדינת ישראל נ' גמזו** (ניתן ביום 26.6.2011); ת"פ (שלום פתח תקווה) 15079-11-17 **מדינת ישראל נ' ראדי** (ניתן ביום 8.4.2018). ערעור שהוגש מטעם המאשימה במסגרת עפ"ג 43284-05-18 **מדינת ישראל נ' ראדי** (ניתן ביום 17.7.2018) נדחה בהסכמת המערערת; ת"פ (שלום פתח תקווה) 6617-03-16 **מדינת ישראל נ' שער** (ניתן ביום 19.12.2017). ערעור שהוגש מאת המאשימה במסגרת עפ"ג (מרכז) 2225-09-17 **מדינת ישראל נ' שער** (ניתן ביום 19.12.2017) נדחה בהסכמת המערערת; ת"פ (שלום קריית גת) 19597-10-14 **מדינת ישראל נ' מוגס** (ניתן ביום 19.3.2017); ת"פ (שלום פתח תקווה) 15774-01-16 **מדינת ישראל נ' איינה** (ניתן ביום 22.2.2017); ת"פ (שלום קריית גת) 62437-07-14 **מדינת ישראל נ' גטה** (ניתן ביום 5.2.2017); ת"פ (שלום כפר סבא) 38896-03-15 **מדינת ישראל נ' קרמי** (ניתן ביום 6.9.2017); ת"פ (שלום טבריה) 61662-11-15 **מדינת ישראל נ' לוי** (ניתן ביום 14.7.2016); ת"פ (קריית גת) 3005-10-13 **מדינת ישראל נ' צור** (ניתן ביום 6.6.2016); ת"פ (שלום רמלה) 15406-12-13 **מדינת ישראל נ' קוגן** (ניתן ביום 22.12.2014); ת"פ (שלום כפר סבא) 51799-12-10 **מדינת ישראל נ' זיגדון** (ניתן ביום 19.3.2013); ת"פ (שלום כפר סבא) 27481-11-09 **מדינת ישראל נ' פדילה** (ניתן ביום 17.2.2013); ת"פ (שלום תל אביב) 10849-11-11 **מדינת ישראל נ' אבן** (ניתן ביום 16.12.2012); עפ"ג (מחוזי מרכז) 16955-10-09 **מדינת ישראל נ' מלכה** (ניתן ביום 13.1.2010).

23. הנה כי כן, עינינו הרואות: חומרת העבירה, לבדה, איננה מהווה שיקול בלעדי או יחיד, ובמקרים המתאימים נמנעו בתי המשפט מהרשעת נאשמים גם בעבירות בהן הותוותה מדיניות ענישה מחמירה. אודות "מקבילית הכוחות" לפיה ככל שמעשה העבירה חמור יותר, יש לאתר פגיעה קונקרטית מוחשית יותר, ראו ע"פ (מחוזי מרכז) 24457-02-15 **נוטרמן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 30.8.2015).

24. ומן הכלל אל הפרט. במקרה דנא האינטרס הציבורי עולה בקנה אחד עם אי-הרשעתו של צולר, נוכח **הצטברות מיוחדת** של נסיבות המטות את הכף לעבר מסקנה זו; הרקע לביצוע המעשה, יחד עם נתוני האישיים של צולר והנזק שעלול להיגרם לשיקומו כתוצאה מהרשעה בפלילים, הם שעומדים בבסיס מסקנתי זו, כמפורט להלן.

25. **ראשית**, למעשיו של צולר לא קדם כל תכנון מוקדם, והמדובר בהתנהגות חד-פעמית, נקודתית, אשר נבעה מחוסר האונים אליה נקלע צולר בעת הרלוונטית, אף מתחושת איום סובייקטיבית בה חש. ודוק: אין חולק כי צולר הגיע לגן האירועים על מנת **לעבוד** שם, כמלצר. אין המדובר בבריון המתהלך בכרך חמוש בסכין, שש אלי קרב.

26. **שנית**, בהתנהגותו של אליהו יש, אכן, כטענת ההגנה, משום "אשם תורם" לכך שהתגלע סכסוך נפיץ, בעל פוטנציאל התלקחות אלימה, בינו לבין צולר. הגם שנקבע בהכרעת הדין כי מקרה זה אינו חוסה תחת סייג לאחריות פלילית מסוג הגנה עצמית, הרי שצולר פעל - גם אם באופן לא מידתי, למרבה הצער - במטרה להגן

על חברתו נופר ומשום שחש "כלוא" וחסר אונים, ובזמן שלתחושתם היתה נופר שרויה תחת איום מפני המתלונן. האחרון, אליהו, ניסה למנוע מצולר לעזוב את המתחם, יחד עם חבריו, ובאופן מובהק היה לו אינטרס "להחזיק" במלצרים במקום, והתנהלותו האגרסיבית (תוך קללות וטונים מאיימים) הביאה למתח האלים באוויר, עת ניסה צולר, עם נופר ואחרים, לעזוב את גן האירועים. למרבה הצער, צולר פעל באורח לא מידתי, ומכאן הקביעה שביצע עבירה של החזקת סכין שלא כדין ואיומים; קביעה זו **מתחייבת** מבחינה משפטית, אולם כל הנסיבות האופפות את ביצועה - מדברות לטובת צולר, דווקא.

27. **שלישית:** טענת ההגנה לפיה החזקת הסכין היתה למטרה כשרה אמנם לא התקבלה במסגרת הכרעת הדין, ונקבע שם כי צולר לא הרים את הנטל להוכיח שעסק בשיפוצים בעת הרלוונטית, קל וחומר בתאריך נשוא כתב האישום. עוד נקבע בהכרעת הדין, כי האיום בסכין שולל מניה וביה טענה לפיה ההחזקה במקרה זה היא ל"מטרה כשרה".

ברם, עם זאת, בשלב הטיעונים לעונש, הציג צולר מסמכים המעידים על כך שאכן עבד **בתקופה הרלוונטית** בשיפוצים (טענה כללית שלא הופרכה, אף במהלך המשפט), בין היתר עם "כלים חדים"; כך עולה ממכתבו של מר בוסני, מיום 1.1.2019: **"...אני מכיר את יובל צולר משנת 2016 כאשר עבד אצלי בשיפוצים כבר מיוני 2016 ...יובל היה אחראי בין היתר על הריסות בשלבי שיפוץ החזיק עימו גרזנים פטישים ואף סכינים שונים..."** (נע/1)[1].

ראיתי לתת משקל לכך, שעל פני הדברים, עולה ממכתבו של בוסני כי צולר לא נהג הסתובב עם סכינים "לעת מצוא", אלא נשא כלים חדים ברכבו לצורך עבודות השיפוץ. יתר על כן. הוכח במשפט כי הסכין נשלפה מתיבת כלים המיועדים לעבודה, שהיתה ברכב. צולר טען כי באותה מידה בה שלף במהירות, נוכח איום שחש, לדבריו, סכין, יכול היה לשלוף פטיש, ואזי לא היה מורשע בעבירה של החזקת סכין שלא כדין, אלא "רק" באיומים.

הטענה שובת לב, אבל היא נדחתה במסגרת הכרעת הדין, שכן ברי כי בית המשפט בוחן את העובדות שהתרחשו, להבדיל מתחושות המועלות בדיעבד ("לו הייתי שולף הפטיש - לא הייתי מואשם..."). אבל, שוב, ראוי להביא בחשבון, לטעמי, כי אכן הסכין נשלפה מתוך ארגז כלים ששימש את צולר כ"שיפוצניק".

לגבי דידי, אין הרי דינו של "שיפוצניק" השולף סכין מתיבת כלי עבודתו (נוכח תחושת איום סובייקטיבית), כהרי בריון המושיט יד לתא הכפפות, ממחר לשלוף מתוכה את סכיניו, שהונחה שם בדיוק לשם כך, לעת קרב. שני המקרים יוצרים עבירה פלילית, אולם ברי שהמקרה הראשון יש לו נופך חמור פחות מזה השני.

רביעית: כאמור, נקבע בהכרעת הדין, כי לא ניתן לקבוע במקרה זה "הגנה עצמית", שכן אפילו בהנחה שצולר אכן חש מאוים, היו בפניו חלופות אחרות תחת שליפת הסכין ואיום באמצעותו נגד אליהו. ברם, זאת יש לזכור: לאפיזודה בה ניסה צולר, יחד עם חברתו נופר, שהיתה עימו ברכב, לעזוב את המקום, את גן האירועים, קדם פרק אחר, במהלכו היתה התגוששות מיותרת, מעין "קרב תרגולים" מטופש, בינו לבין אליהו, בעל גן האירועים. כתוצאה מאותה התקוטטות, ביקש צולר **לעזוב את המקום**. רוצה לומר: צולר לא הלך ושולף סכין נגד אליהו בעת ההתקוטטות ביניהם, ממש עם כניסתו למתחם גן האירועים, גם לא עשה כן בתום אותה התגוששות. צולר גם

לא ביקש להמשיך את אותו "קרב" או התנגחות טפשית ומיותרת; **הוא ביקש לעזוב, ללכת, לנתק מגע**. רק עקב העובדה שאליהו ניסה למנוע מצולר וחבריו לעזוב (הרי כבעל המקום היה חייב מלצרים לאירוע הממשמש ובא) - החלה האווירה מתלהטת שוב, ריח ההתקלחות האלימה נישא באוויר, ואז, ורק אז, נקט צולר בצעד מרחיק הלכת, הפלילי, של שליפת הסכין נגד אליהו. וגם אז, לאחר שליפת הסכין, לאחר שאליהו אמר לצולר "זה לא נגמר היום אתם לא תצאו מפה אתם לא יודעים מי אני, אני אזיין אותך", צולר שלף את הסכין, למרבה הצער, יצא עימו מהרכב והתקדם לעברו של אליהו מספר צעדים תוך שהוא שואל אותו (רטורית) "מה אתה רוצה? **אנחנו רוצים ללכת הבית**". כלומר, אין ספק כי במעשה דלעיל גלש צולר לשדה הפלילי, אולם גם בעת האיום על אליהו הוא מבקש רק דבר אחד: **לעזוב** את המקום. רוצה לומר: האיום הוא מהרף התחתון, וכך גם השימוש בסכין, ולא לחינם ביקשה התביעה למקם את צולר ברף התחתון של המתחם. האיום הפלילי של צולר, השימוש הפלילי בסכין, התגובה הבלתי מידתית של צולר - לא היתה במגמה התקפית, או מתוך רצון ליצור מגע, או דקירה חלילה, אלא ההפך: מתוך רצון כן דווקא **לעזוב** את המקום, **להפריד כוחות**.

28. **חמישית**, ובשולי הדברים, אולי רק כמעט כאנקדוטה. ובכל זאת: סכין הקומנדו ניתנה לצולר כתשורה, במסגרת הערכה על הצטיינותו כחייל קרבי. ברי שאות הצטיינות בדמות סכין קומנדו אינה מהווה "קארט בלאנש" לביצוע עבירות פליליות באמצעותה. פשיטא. ואולם, בכל זאת, לא ניתן להשתחרר מתחושת האי-צדק, מן האירוניה המרה, שדווקא הצטיינות של לוחם קרבי בשירות המדינה, וה"אות" שקיבל בגינה [2], הביאוהו עד הלום. למען הסר ספק, ענין זה הוא משני, ולו היה עומד לבד - לא היה נשמע, ולא היה ניתן לו כל משקל. אבל, בהצטרפות עובדה זו לחברותיה, מצאתי, כשופט ישראלי שבתוכו עמו הוא חי, כן להתעכב עליה, קמעה, ולתת לה משקל. למותר לציין ולהזכיר עוד, כי החוק מכיר בתרומתו של הנאשם לחברה כגורם המקל על עונשו של אדם. כאשר קיים קשר בין אותה תרומה לחברה (הצטיינות בצבא) לבין ביצוע עבירה לאחר מכן, מצאתי לעמוד, ולו לרגע קט, על נקודה זו.

29. **שישית**: צולר לקח אחריות מלאה על מעשיו בהזדמנות הראשונה; בעדותו במשטרה מסר צולר תיאור מדויק של הסכין האמורה (סכין "קומנדו"). לא למותר לציין, כי הסכין **לא** נתפסה על ידי המשטרה, ותיאורה נסמך גם על עדותו של צולר עצמו. כמו כן, שיתף צולר את החוקרים בהשתלשלות האירוע - תוך הפללתו העצמית ממש. ללמדך - את אשר ידענו, הן מעדי האופי והן מן התסקיר - מדובר במי שהעולם העברייני זר לו, זר מאד.

בכפירתו בעובדות כתב האישום, לא ניסה צולר להפחית או לטשטש את חלקו בביצוע העבירות, וטענתו היחידה היתה, למעשה, משפטית - שאלת **מידתיות תגובתו** למצוקה שחש באותה העת. עוד יוזכר, כי צולר זוכה מהאפיזודה הראשונה נשוא כתב האישום, וברי כי ניהול המשפט על ידו לא היה לחינם. בתסקיר שירות המבחן, תוארה חרטתו הכנה של צולר, והבנתו שפעל בדרך פסולה ולא מידתית.

30. לאור האמור לעיל, ראיתי לתת משקל רב ללקיחת האחריות וההודאה באשמה, ודברים אלה מביאים אותנו לענין הבא.

אישיותו של צולר והפגיעה של ההרשעה הפלילית בנאשם

31. **שביעית**: הפגיעה של ההרשעה בצולר. לענין שיקומו של מי שעבר עבירה, אפנה לדברים יפים שכתב כבוד

הנשיא ד"ר רון שפירא, מבית המשפט המחוזי בחיפה, בקבלו ערעורו של נאשם כך:

"... תיקון 113 לחוק העונשין נתן משקל לסיכויי השיקום כרכיב שיש בו כדי להוות עילה לחריגה ממתחם עונש הולם, כפי שקבע בית המשפט במקרה הנתון. עקרון זה ושיקום העבריין כחלק מיעדי ההליך הפלילי צריך לבוא לידי ביטוי, בהתאמה המתחייבת, גם בעת בה נשקלת האפשרות להימנע מהרשעה.

שלב ההרשעה ומיקומו בהליך הפלילי אינו נחשב לרכיב וחלק מהליך שקילת העונש הראוי. עם זאת לא ניתן להתעלם מהעובדה שבמקרים רבים יש לעצם ההרשעה, והסטיגמה הנורמטיבית הדבקה בה, השלכות מרחיקות לכת על נאשם, השלכות שהן בעלות אופי ענשי מובהק. כפועל יוצא מכך צריך מעמדו של ערך שיקום העבריין, במסגרת מכלול שיקולי בית המשפט בהליך הפלילי, להוות רכיב מבין הרכיבים הנבחנים בעת שנשקלת עצם הרשעתו של העבריין בדין".

עפ"ג (חי') 1576-02-18 שלמה לזמי נ' מדינת ישראל (פורסם ביום 31.5.18; ההדגשה שלי - ש.ב.).

32. צולר שהיה כבן 22 בעת ביצוע העבירה, סיים שירות צבאי כחייל מצטיין, במהלכו לחם במבצע "צוק איתן" (נע/3). תעודת השחרור מצה"ל שהוגשה לבית המשפט העלתה כי צולר "חייל מקצועי, אחראי, רציני, בעל אינטליגנציה גבוהה, חברותי ובעל יחסי אנוש טובים. החייל ביצע את תפקידו בצורה מעולה, הגדיל ראש ותרם רבות לתפקוד המחלקה" (נע/5), כמו כן הוגשה תעודת הצטיינות ל"חייל מצטיין" בפלוגה בה שרת צולר (נע/2), עליה דובר כבר, בנושא תשורה-ההערכה מן הצבא.

תרומתו של צולר לחברה עלתה כחוט השני מעדויות האופי שנשמעו במהלך הטיעונים לעונש. צולר יזם פרויקטים של התנדבות ותרומה לקהילה, סייע (ועודו מסייע) רבות לבני משפחתו ולזולת.

33. לכל האמור לעיל אוסיף כי לקחתי בחשבון את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות (בשנת 2016) ועד היום, כאשר בזמן זה צולר ממשיך לעבוד, לתרום ולדאוג להוריו וממילא לא נפתחו נגדו כל תיקים פליליים נוספים. כמו כן, לקחתי בחשבון את הערכת שירות המבחן שהמדובר במקרה חריג וחד פעמי, שאינו תואם את אורחות חייו של צולר. ראיתי לנגד עיני התרשמותו של שירות המבחן שצולר ניחן בכישורים ויכולות אישיות טובות, וקיים סיכון נמוך להישנות התנהגות אלימה מצידו.

34. צולר ביקש מבית המשפט להימנע מהרשעתו, ובין היתר נימק זאת בחשש לפגיעה בעתידו המקצועי שמפאת גילו הצעיר עודנו, במידה מסוימת, לוט בערפל.

35. על פי פסיקת בית המשפט העליון, נאשם אינו פטור מהוכחת נזק קונקרטי בבקשתו מבית המשפט להורות על אי הרשעתו, גם במקרה שהוא צעיר לימים (ראו למשל רע"פ 3989/15 גוזלאן נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 09/08/15)).

יחד עם זאת, היו מקרים בהם קיבל בית המשפט העליון ערעורי מערערים באופן של ביטול הרשעתם, בין היתר מפאת גילם הצעיר וחרף העובדה **שלא הוכחה** בעניינם פגיעה קונקרטית מוחשית בסיכויי שיקומם:

§ רע"פ 658/01 **כהן נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 11.10.2001) - שם קיבל בית המשפט העליון את ערעורים של המערערים והורה על ביטול הרשעתם. המערערים, בני שמונה עשרה ושמונה חודשים, ושמונה עשרה ואחד-עשר חודשים בעת ביצוע המעשה, הורשעו בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, קבלת דבר במרמה, מסירת ידיעה כוזבת וניסיון לקבל דבר במרמה. בית המשפט העליון פסק, בין היתר, כי:

"...והתרשמותנו הברורה, בשים-לב לרקע הכללי, היא כי נתפתו כאנשים צעירים-לימים למירמה של נוכל מקצועי (אשר בינתיים, כפי שנמסר לנו, נמלט מן הארץ), וכי לא יהא זה ראוי כי מעשה חד-פעמי זה שעשו ירדוף אותם שנים רבות. עוד נוסיף כי שני המבקשים היו לוחמים מסורים בצה"ל; כי הרשעתם בדיון מנעה אותם מהמשיך בשירות הקבע; וכי אורח חייהם והתנהגותם הם ללא-דופי.

אכן, כפי שאמרנו, היגענו למסקנה שהיגענו אליה לא בלי היסוסים, אך סבורים אנו כי ראויים הם המבקשים, וראויה היא החברה שבקירבה הם חיים, כי תינתן להם הזדמנות זו הניתנת להם, שלא להטביע בהם תו של עבריינים."

§ **עניין פורטל**: שם קיבל בית המשפט העליון את ערעור המערער וביטל את הרשעתו, בגין עבירה של סיוע לשוד. המערער טען, בין היתר, כי הוא נישא ונולדה לו בת, והוא מתקשה במציאת תעסוקה בשל הבקשה להציג רישום פלילי בסוגים שונים של עבודות.

בית המשפט העליון קיבל את ערעורו של המערער נגד הרשעתו, וקבע כי היות המערער ב"תקופת מעבר" שבין קטינות לבגירות (כבן עשרים בעת ביצוע העבירה, וכבן עשרים ושלוש בעת שמיעת הערעור) הוא גורם **שיש להידרש אליו**, תוך שקילת כל מקרה לגופו. כך בית המשפט העליון:

"לא בלי התלבטות החלטנו לקבל את הערעור. ברי כי אין לנהוג כל עיקר יד קלה בביטול הרשעה, שהיא "דרך המלך" ההכרחית במרבית התיקים. ואולם, המחוקק פתח פתח לכך בסעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982. איננו רוצים ליטע כאן מסמרות באשר לגישה בכגון דא לעניינם של בגירים צעירים, אף כי הדעת נותנת שהיותם ב"תקופת המעבר" שבין קטינות לבגירות, על סימני השאלה והערפל באשר לעתיד המובנים בה, היא גורם שיש להידרש אליו, תוך שיקול כל מקרה לגופו וכלל הנסיבות. הלכת כתב (ראו עמ' 342) מתמקדת (מפי השופטת דורנר) ב"פגיעה חמורה בשיקום הנאשם", בלא שייפגעו מהותית שיקולי ענישה אחרים.

הבמקרה דנא יש חומרה מובנית בפרשה העבריינית, אך חלקו של המערער הוא משני בכך שלא ידע על השוד מראש, והדברים נאמרים בלא להקל בעבירתו ראש. מאידך גיסא, עברו הנקי של המערער, גילו הצעיר, רקעו על קשייו האישיים כעולה מן התסקיר ומחוות הדעת הפסיכולוגית, וההתפתחויות החיוביות בחייו וכן

קבלת האחריות, ועמם האמור בתסקיר באשר לקשיים שבהם הוא נתקל בהשגת עבודה, מטים את הכף לעבר קבלת הערעור וביטול ההרשעה; זאת - בהנחה כי יש בכך משמעות של ממש לעניין שיקומו...".

§ **עניין פלוני:** שם קיבל בית המשפט העליון ערעור של המערערים והורה על ביטול הרשעתם בעבירה של סחיטה באיומים. המערער 1 טען, בין היתר, כי הוא החל בלימודי מכינה לתואר בכלכלה וראיית חשבון, והמערער 2 טען, בין היתר, כי שירת כלוחם קרבי.

בית המשפט העליון קיבל את ערעוריהם של המערערים, והורה על ביטול הרשעתם. בית המשפט העליון קבע, בין היתר, כי גילם הצעיר (בני שמונה עשרה וארבעה חודשים בעת ביצוע העבירות) הוא שיקול **בעל משמעות** בין יתר השיקולים שהביאו לביטול הרשעתם; כך בית המשפט העליון:

"בנסיבות העניין, סברנו שיש מקום לייחס משקל משמעותי לחלוף הזמן בכמה מובנים. בראש ובראשונה, התרשמנו כי אמנם ניתן לומר כי בפנינו עומדים אנשים "חדשים". על כן, האינטרס הציבורי - ולא רק עניינם האישי של המערערים - יצא נשכר מאי-הרשעתם. שנית, ניכר כי בנסיבות הקונקרטיות של המקרה דנן, חלוף הזמן והשיהוי הכבד בהגשת כתב האישום, ללא סיבה נראית לעין, אכן גרמו לעוול מיוחד למערערים שהיו תלויים "בין שמיים וארץ" במשך כמה שנים, ואף החמיצו את ההזדמנות לטפל בערוץ של הגשת חנינה באמצעות הצבא... שיקול נוסף ובעל משמעות, המצטרף למכלול השיקולים במקרה זה הינו גילם של המערערים בשעת ביצוע העבירה. אכן, המערערים לא היו קטינים בשעת המעשה ולכן לא חלה בעניינם המדיניות המקלה בכל הנוגע לאי-הרשעת קטינים. עם זאת, בעת ביצוע העבירות היו המערערים בני 18 וארבעה חודשים, "על גבול הקטניות", וזהו טעם נוסף לאפשר למערערים להתחיל את חייהם הבוגרים כאשר גיליון ההרשעות שלהם נקי, מתוך תקווה ואמונה כי כך גם יישאר בהמשך הדרך.

...

19. לקראת סיום, אנו מבקשים לחזור ולהדגיש כי הגענו לתוצאה זו בשל הצטברות של כל הנסיבות המיוחדות את המקרה דנן ובעיקרן - חלוף הזמן, התמשכות ההליכים, השינוי המהותי שעברו המערערים, וכל זאת לצד גילם הצעיר בעת ביצוע העבירות. לולא הצטברו כל אלה יחדיו, אפשר שהתוצאה הייתה אחרת."

§ ראו דוגמאות נוספות בהן נמנעו בית המשפט מהרשעת הנאשמים חרף העדר הוכחת "נזק קונקרטי" בעניינם: ע"פ (מחוזי ירושלים) 13441-01-18 **מדינת ישראל נ' ארמוזה** (ניתן ביום 11.2.2019), ת"פ (שלום ראשון לציון) 37915-11-17 **מדינת ישראל נ' גפסון** (ניתן ביום 11.3.2019), ת"פ (שלום טבריה) 61662-11-15 **מדינת ישראל נ' לוי** (ניתן ביום 14.7.2016).

36. הפסיקה דלעיל הובאה למעלה מן הצורך, ולשם הזהירות, שכן במקרה של צולר, לא ניתן לומר, באופן מוחלט, כי לא צפוי לו נזק קונקרטי כתוצאה מהרשעתו. ודוק: צולר הגיש מסמכים המעידים על כך שהוא סיים בשנת 2017 לימודים בתחום מנהל מערכות אינסטלציה (נע/4). כמו כן, מעסיקו הנוכחי עמד על הנזק

העלול להיגרם לצולר, כך:

"... אציין כי רציתי להציע ליובל עבודות שונות מול בתי ספר ומוסדות ציבוריים ולשם כך נדרשת תעודת יושר. למרבה הצער בשל האירוע בגינו הורשע בהחזקת סכין הוא לא יוכל לקבל עבודות מגופים ציבוריים ואף אני לא יכול להעסיק אותו בעבודות מול בתי ספר, מוסדות ביטחון ומוסדות ציבוריים. הנני קבלן רשום ומספק שירותים לחברות ביטחוניות, בין היתר קבל של יצרן הנשק "סילבר שאדו", ביצוע עבודות בנתב"ג ועוד חברות בעלות אופי דומה. הייתי שמח לשלב אותו אצלי בעבודה אך בשל ההרשעה שיש לו אני לא יכול". (נע/1)

37. אמנם, נכונה טענת התביעה, לפיה פתוחה בפני צולר הדרך להעניק שירותי שיפוצים וקבלנות לגופים פרטיים, בלבד. אולם, מה טעם יש בגישה זו? מדוע לחסום דרכו של איש צעיר ומבטיח, שכל החיים לפניו, בפני עבודות "ציבוריות", לאורך זמן? איני יכול להעלות בדעתי סיבה לחסום את צולר, האיש הצעיר והחיובי הזה, מפני עתיד מקצועי ואישי כגון דא, רק בגלל אותה תקרית אומללה, טעות נוראית ונקודתית בשיקול דעתו, נוכח התנהגות לא חפה מ"אשמה תורמת", של בר הפלוגתא שלו, אותו אליהו.

38. התביעה לא הרפתה. לשיטתה, על פי תקנות רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (ערעור מהימנות והתנהגות בניגוד למקובל), תשמ"ט-1988, לא תהא מניעה מלפני צולר להירשם בפנקס הקבלנים, כל עוד עונשו לא יגזר לשלושה חודשי מאסר או מחצית הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, לפחות. גם אם נכונה טענת התביעה, ולא מצאתי - בנסיבות הענין - להעמיק בכך, אני סבור, כאמור לעיל, כי האינטרס הציבורי יצא נשכר מהמשך תיפקודו התקין והתורם של צולר בחברה, מבלי שידבק בו רבב או כתם פלילי. גם שאלת הדימוי העצמי של אדם, הוא - בעיני עצמו, אינה משנית או קלת-ערך בעיני. ידוע ידעתי, כי יש אנשים, ישרי דרך, דוגמת צולר זה, שרק חקירת משטרה, ובוודאי הרשעה, מדירים שינה מעיניהם, ואות הקלון הטבוע בהרשעה פוגע בהם, כאילו עננה שחורה קטנה, רעילה, מרחפת מעל ראשם, בכל אשר ילכו, בלכתם או השכבם, בקומם או בהולכם. מן הראוי שצולר, צעיר חיובי מלא קסם, אשר הותיר רושם חיובי כל כך על בית המשפט, לאורך המשפט כולו, לא יסבול מכך.

39. אשר על כן, נוכח כל האמור לעיל, מן הנסיבות שפורטו לעיל ולאור המלצת תסקירו היסודי והמשכנע של שירות המבחן, אני מורה על ביטול הרשעתו של צולר.

40. פטור בלא כלום אי אפשר. כעונש חינוכי, ועל מנת שצולר ישלם את חובו לחברה, אני מורה כי יוטל עליו צו של 180 שעות של"צ (תחת 140 השעות שהמליץ שירות המבחן). אני מזהיר את הנאשם כי עליו למלא הצו כדת וכדין - שאם לא כן יוחזר עניינו לבית המשפט, ועונשו עלול להיות מוחמר, לצד הרשעה בתיק.

המזכירות תעביר העתק פסק דין זה לשירות המבחן, בתודה, ובכדי להפעיל צו השל"צ.

ניתן היום, כ"ג סיוון תשע"ט, 26 יוני 2019, בנוכחות הצדדים.

[1] יוער במאמר מוסגר, כי מסמך זה, גם לו היה מוצג בשלב ההוכחות לא היה בו כדי לשנות מהתוצאה הסופית, בין היתר נוכח האיום שביצע צולר באמצעות הסכין.

[2] בכלל, מומלץ לצבא שלא לחלק סכיני קומנדו, או "בומרנגים" אחרים, למצטייניו.